

Nr 20

Utlåtande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av priserna på fisk under budgetåret 1955/56 m. m.

I en till riksdagen den 25 februari 1955 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 105, har Kungl. Maj:t under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.;

2) förordningen om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.; samt

dels medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1956 reglering av priserna på fisk ävensom av importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i propositionen.

De propositionen bifogade författningsförslagen är av följande lydelse:

Förslag

till

Förordning

**angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320)
om viss reglering av handeln med fisk, m. m.**

Härigenom förordnas, att förordningen den 30 maj 1952 om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,¹ vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1955, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

¹ Senaste lydelse se 1953:373.

Förslag
till
Förordning
om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående
reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1955, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

Förslag
till
Förordning
om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående
reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.

Härigenom förordnas, att förordningen den 5 juni 1953 angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m., vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1955, skall äga fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

I. Inledning

I förordningen den 30 maj 1952 (nr 320; ändrad genom förordningen 1953: 373) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., vilken förordning gäller till och med den 30 juni 1955, är bestämmelser meddelade om handelsreglering — grundad på auktorisation av s. k. producentföreningar — och om prisregleringsavgift på fisk. Importen och exporten av fisk och fiskprodukter regleras med stöd av kungörelsen den 14 mars 1947 (nr 82) angående allmänt importförbud samt förordningarna den 5 juni 1953 (nr 372 och 374) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur respektive utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. Enligt sistnämnda förordningar, vilka likaså äger giltighet till och med den 30 juni 1955, fordras i princip tillstånd av statens jordbruksnämnd för import och export av fisk och fiskprodukter.

Genom beslut den 21 maj 1954 bemyndigade Kungl. Maj:t statens jordbruksnämnd att för tiden till och med den 30 juni 1955, i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som angivits i propositionen nr 121 till 1954

års riksdag samt jordbruksutskottets utlåtande 1954: 27, anordna reglering av priserna på fisk samt av importen och exporten av fisk och skaldjur utav vissa slag ävensom förordna om upptagande av prisregleringsavgift å svenskfångad fisk och importfisk enligt 5 och 8 §§ nyssnämnda förordning 1952: 320. I samma beslut föreskrev Kungl. Maj:t att de lån å 500 000, 2 500 000 och 500 000 kronor, som Kungl. Maj:t genom särskilda beslut år 1946 beviljat de tre s. k. prisregleringsföreningarna, nämligen Ostkustfisk, centralförening u. p. a., Västkustfisk, förening u. p. a och Sydkustfisk, förening u. p. a., skulle få innehas räntefritt jämväl för tiden den 1 juli 1954—den 30 juni 1955, såvitt gällde lånens halva belopp, samt att lånen till återstående del under samma tid skulle löpa med 3,5 procent ränta. Kungl. Maj:t föreskrev vidare, att kostnaderna för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter, i den mån de icke kunde täckas av inflytande kontrollavgifter, skulle till ett belopp av högst 50 000 kronor bestridas ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. Slutligen bemyndigade Kungl. Maj:t jordbruksnämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1954/55 för den befattningshavare, som har till uppgift att främja fiskeexporten, disponera ett belopp av högst 90 000 kronor, varav 60 000 kronor från reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden från nyssnämnda clearingkassa.

I skrivelse, som inkommit till jordbruksdepartementet den 8 februari 1955, har *statens jordbruksnämnd* framlagt förslag till reglering av priserna på fisk under budgetåret 1955/56 m. m. Nämnden har anmält, att den i de frågor, som berörts i skrivelsen, dels haft överläggningar med nämndens råd i fiskregleringsfrågor, dels samrått med *fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök* och *statens priskontrollnämnd*. Fiskeristyrelsen har därvid förklarat sig i sak biträda jordbruksnämndens förslag. Priskontrollnämnden har i särskild skrivelse den 8 februari 1955 uttalat, att den — i avvaktan på resultatet av vissa utredningar på fiskets område — ansett sig kunna lämna utan erinran, att det nuvarande systemet för prisregleringen på fisk upprätthålles jämväl under nästa budgetår i huvudsaklig överensstämmelse med de av jordbruksnämnden angivna riktlinjerna. Priskontrollnämnden har dock för sin del föreslagit, att prisregleringsavgiften för på västkusten och sydkusten ilandförd fisk samt för importfisk och saltad sill från och med den 1 juli 1955 må tills vidare uttagas med högst 3 procent av inköpsvärdet.

Över jordbruksnämndens framställning, såvitt avser fiskeexportrepresen-
tanten, har *statskontoret* avgivit yttrande.

I detta sammanhang har föredragande statsrådet erinrat om att i propositionen 1954: 121 anmälts, att 1951 års fiskhandelsutredning inkommit med en promemoria angående frågan om fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. samt om auktorisationssystemet på ostkusten. Promemorian har varit föremål för remissförfarande. Vidare har statsrådet erinrat om att i direktiven för 1954 års fiskerikutredning ingår att verkställa en översyn även av rikt-

linjerna för prisregleringen av strömming. Bland annat med hänsyn till sistnämnda omständighet är statsrådet icke berett att nu taga ställning till fiskhandelsutredningens förslag i ämnet.

II. Reglering av priserna på fisk m. m.

Nuvarande förhållanden

Jordbruksnämnden lämnar i sin skrivelse inledningsvis en redogörelse för *innebörden av prisregleringen samt fångst- och prisutvecklingen m. m.* (prop. s. 5—11).

Frågan om fortsatt prisreglering m. m.

Jordbruksnämndens överläggningar med berörda parter. I sin skrivelse meddelar jordbruksnämnden, att den vid överläggningar med representanter för vederbörande fiskarorganisationer samt sammanslutningar av fiskhandlare och saltsillhandlare m. fl. berett dessa tillfälle att framföra sina synpunkter på frågan om en fortsatt prisreglering på fisk efter utgången av budgetåret 1954/55. Överläggningar i ämnet har därjämte ägt rum med nämndens råd i prisregleringsfrågor på fiskets område.

Beträffande vad som förekommit vid dessa överläggningar anför jordbruksnämnden inledningsvis, att det från fiskarorganisationernas sida framhållits, att behov föreligger av en fortsatt prisreglering på fisk. Denna reglering innebär, bland annat, att nämnden, om förutsättningar därför föreligger, äger rätt att dels utvidga prisregleringen att omfatta foder- och konserverströmming samt på sydkusten ilandförd makrill, horngädda och skrubba, dels ock genomföra prisreglering på torsk för ostkusten norr om Blekinge enligt det för väst- och sydkusten gällande systemet. Föreningen Väst-kustfisk har vid överläggningarna förutskickat, att kostnads- och lönsamhetsutvecklingen inom fisket kan komma att senare under året motivera en framställning till nämnden om höjda minimipriser på västkustfisk. Vidare har prisregleringsföreningarna anhållit, att de även under nästa budgetår skall få åtnjuta räntefrihet för halva beloppet av de till dem utlånade statslånen. Fiskarorganisationerna har föreslagit, att förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. skall förlängas att gälla till och med den 30 juni 1956, därest 1951 års fiskhandelsutrednings förslag angående handelsregleringen av fisk icke blir föremål för slutlig behandling före den 30 juni 1955. Vad angår regleringen av importen och exporten av fisk har organisationerna förordat en förlängning på ett år av gällande förordningar i ämnet i avvaktan på de förslag, som 1954 års fiskeriutredning kan komma att framlägga. Fiskarorganisationerna på västkusten har dessutom anhållit om sådan ändring av importförordningen (1953: 372), att de av förordningen omfattade fiskslagen

skall utökas att omfatta även piggvar, slätvar och äkta tunga. Till nu nämnda anhållan har sydkustfiskets organisationer anslutit sig. Organisationerna på väst- och sydkusten har vidare hemställt, att införselavgift skall fastställas att utgå på fiskfiléer. Föreningen Västkustfisk har därjämte anhållit, att även islandssill skall beläggas med införselavgift samt att prisreglering genom fastställande av minimipriser skall anordnas på denna vara. Bohusläns islandsfiskares förening har slutligen anhållit, att stödet till islandssillfisket år 1955 skall ske i sådan form, att till föreningen utbetalas för islandssill influtna regleringsavgifter att fördelas efter de normer, varom överenskommelse senare kan träffas.

Jordbruksnämnden meddelar även, att färskfiskhandelns representanter i stort sett, liksom tidigare, vitsordat lämpligheten av det nuvarande prisregleringssystemet. De har vidare bestämt avstyrkt nyssnämnda framställning från fiskarna om viss ändring av importförordningen. Från saltsillhandelns sida har man — i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutredning — icke nu velat förorda någon ändring av systemet. Företrädarna för såväl saltsillhandeln som konservindustrien har avstyrkt föreningen Västkustfisks förslag om prisreglering och införselavgift på islandssill.

Jordbruksnämnden upplyser, att nämndens råd för prisregleringsfrågor på fiskets område den 24 januari 1955 enhälligt uttalat sig för de av nämnden i det följande avgivna förslagen med undantag av att en rådsledamot tillstyrkt den av fiskarna gjorda framställningen om viss ändring av införsel-förordningen.

Jordbruksnämndens förslag. För egen del anför jordbruksnämnden i sin skrivelse, att den funnit övervägande skäl tala för att det nuvarande systemet för prisregleringen på fisk skall bibehållas jämväl under budgetåret 1955/56. Även om det senaste årets relativt goda avsättningsmöjligheter för fisk sannolikt kommer att bestå även under nästa budgetår, synes dock visst behov av prisskydd för fiskarna föreligga. Grunderna för detta prisskydd bör enligt nämnden bibehållas i huvudsak oförändrade i avvaktan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings översyn av riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område.

Med hänsyn till prisregleringsverksamhetens omfattning tillstyrker jordbruksnämnden, att regleringsföreningarna även under nästa budgetår skall få disponera hela det dem tillerkända statliga lånekapitalet, däribland de föreningen Västkustfisk och föreningen Sydkustfisk beviljade krediterna. Nämnden anser, att en plan för de egentliga lånens amortering bör fastställas först längre fram, sedan föreningarna själva hunnit bilda erforderligt kapital för rörelsens bedrivande. Vidare påpekar nämnden, att möjligheterna för föreningarna att framdeles amortera statslånen väsentligt underlättats genom tillkomsten av förordningen den 19 februari 1954 (nr 71) om rätt att vid taxering för inkomst njuta avdrag för belopp, som tillförts vissa för prisreglering bildade stiftelser, m. m. (däribland Västkustfisks och Sydkustfisks konjunkturutmättningsfonder).

I fråga om den av regleringsföreningarna begärda räntefriheten för statslånen erinrar jordbruksnämnden om att föredragande statsrådet i propositionen 1953: 197 ansett sig böra förorda, att föreningarna — i avvaktan på resultatet av en utredning rörande riktlinjerna för prisregleringen på fiskets område — för budgetåret 1953/54 skulle bibehållas vid förmånen att vara befriade från att betala ränta på lånens halva belopp. Enligt uttalande av föredragande statsrådet i propositionen 1954: 121 bör i avvaktan på närmare utredning i ämnet samma bestämmelser gälla jämväl för budgetåret 1954/55. Med hänsyn härtill anser nämnden skäl föreligga, att föreningarna skall komma i åtnjutande av samma förmån även under nästa budgetår.

Beträffande prisregleringens finansiering framhåller jordbruksnämnden, att den i sin förra året avlämnade skrivelse om fiskprisregleringen uttalade, bland annat, att den behållning av inemot 6 miljoner kronor, som vid årsskiftet 1953/1954 förelåg på prisregleringsverksamheten, fick anses utgöra en nödvändig säkerhet för bestridande av de utgifter av kanske ännu större storleksordning, som kunde bli erforderliga i händelse av tillstötande svårigheter med avsättningen av fisk eller för täckande av förluster på kreditförsäljningen, samt att föredragande statsrådet i propositionen 1954: 121 i princip anslöt sig till detta uttalande. Nämnden anser nu, att i prisregleringskassan för fisk inestående medel även i fortsättningen bör reserveras för angivna extraordinära ändamål. Enligt nämndens mening erfordras sålunda för prisregleringens upprätthållande alltjämt bemyndigande att upptaga regleringsavgifter efter i huvudsak samma grunder som för närvarande. I detta sammanhang erinrar nämnden om att Kungl. Maj:t genom beslut den 3 september 1954 bemyndigat nämnden att av de medel, som inestår i prisregleringskassan för fisk, till regleringsföreningarna på vissa i beslutet närmare angivna villkor utlämna lån för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar av fisk till utlandet.

Jordbruksnämnden anmäler härefter, att statens sakrevision i samband med en översyn av jordbruksnämnden och kommissionen för krisuppgifter på livsmedelsområdet föreslagit, att nämndens kostnader för kontroll och uppörd av fiskregleringsavgifter på visst sätt skall bestridas av inkommande avgiftsmedel. Nämnden meddelar, att den avser att sedermera, efter överläggningar med fiskets organisationer, i särskild ordning redovisa sina synpunkter i denna fråga.

I fråga om prisregleringen på strömming erinrar jordbruksnämnden om att de auktoriserade fiskförsäljningsföreningarna på ostkusten medgivits rätt att, envar inom sitt område, fastställa partiprisnoteringar för strömming, som avsättes på färskmarknaden inom landet. Av fiskförsäljningsförening sålunda fastställt partihandelspris får, med visst undantag beträffande försäljning till s. k. inlandsgrossist, icke underskridas vid försäljning till återförsäljare i och för dennes rörelse vare sig av den inom orten verksamma fiskförsäljningsföreningen eller av annan auktoriserad partihandlare med strömming. De auktoriserade fiskförsäljningsföreningarna är vidare genom särskild av Kungl. Maj:t meddelad villkorsbestämmelse

skyldiga att lämna partihandlare skälig rabatt på det av föreningen tillämpade partihandelspriset i orten. Storleken av denna rabatt får, såvida ej annat överenskommits mellan föreningen och köparen, enligt Kungl. Maj:ts beslut den 17 oktober 1952 i intet fall understiga 10 öre per kilogram för s. k. kustgrossist och 6 öre per kilogram för s. k. inlandsgrossist. Prissättningen på strömming i detaljhandelsledet är fri. I detta sammanhang upplyser nämnden, att den i maj 1954 hos näringsfrihetsrådet anhållit — därest nu angivna av nämnden utfärdade föreskrifter om förbud mot underskrifande av partiprisnoteringar och om minimirabatter på strömming ansågs strida mot bestämmelserna i lagen den 25 september 1953 (nr 603) om motverkande i vissa fall av konkurrensbegränsning inom näringslivet — om medgivande att från och med den 1 juli 1954 tillämpa föreskrifterna. Som skäl härför anför nämnden därvid, bland annat, att föreskrifterna — såsom en följd av den monopolställning fiskförsäljningsföreningarna intar — tillkommit för att bereda den enskilda och konsumentkooperativa handeln möjlighet att på lika villkor med den fiskarägda konkurrera vid partiförsäljning av strömming samt att ett slopande av bestämmelserna utan garantier mot diskriminering därför skulle komma att försätta den icke fiskarägda handeln i ett gentemot fiskförsäljningsföreningarna ohållbart läge. Näringsfrihetsrådet lämnade den 22 juni 1954 fiskförsäljningsföreningarna det sökta medgivandet att gälla så länge förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. i sin nuvarande huvudsakliga utformning äger fortsatt giltighet, dock längst till och med den 30 juni 1956.

Nyssnämnda förordning den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m., vars giltighetstid såsom tidigare nämnts utgår den 30 juni 1955, föreslås av nämnden skola erhålla förlängd giltighet till och med den 30 juni 1956, för den händelse 1951 års fiskhandelsutrednings delbetänkande rörande auktorisationsfrågan icke hinner bli föremål för slutlig behandling före utgången av innevarande budgetår.

I fråga om fladensillfisket erinrar jordbruksnämnden om att den i sitt år 1953 avgivna förslag om prisregleringen på fiskets område under budgetåret 1953/54 förklarade sig ha för avsikt att, därest förhållandena icke föranledde till annat, under de närmaste åren dels upprätthålla förbud mot försäljning av islandssill, dock längst till och med utgången av september, dels inställa importlicensgivningen för annan beredd sill än islandssill under den tid, försäljningsförbudet gällde. I likhet med tidigare år har ifrågavarande åtgärder även tillgripits under år 1954 för att trygga avsättningen av fladensill. Huruvida tidpunkten nu är inne för en avveckling av dylika ingripanden, får enligt nämndens mening upptagas till prövning senare efter överläggningar med av frågan berörda parter. Nämnden upplyser, att inköpen av fladensill för försäljning i saltat skick på den inhemska marknaden under år 1954 utgjort, uttryckt i färsk vikt, omkring 7 033 ton (cirka 156 000 lådor), innebärande en obetydlig ökning jämfört med år 1953. Nämnden anser det vidare alltjämt vara av betydelse, att så långt möjligt åtgärder

beträffande kvalitetsförbättring och dylikt vidtages för att på längre sikt bi-bringa fladensillen en i förhållande till andra sillsorter ökad konkurrenskraft.

Vad angår de förut nämnda framställningarna av fiskets organisationer på västkusten om fortsatt stöd åt islandssillfisket uttalar jordbruksnämnden, att frågan om och under vilka former prisreglering för islandssill av 1955 års fångst kan komma att genomföras, bör bli beroende av senare överväganden inom nämnden, som därvid förutsätter, att givna bemyndiganden innefattar rätt för nämnden att genomföra en dylik reglering. Prisregleringen av svenskfångad islandssill av 1954 års fångst har skett i huvudsaklig överensstämmelse med vissa av Bohusläns islandsfiskares förening och föreningen Västkustfisk godkända principer. Dessa har i stort sett inneburit, att föreningen Västkustfisk för svenskfångad islandssill av 1954 års fångst upprätthållit ett garantiprissystem, genom vilket fiskarna under vissa förutsättningar tillförsäkrats samma priser, som kontrakterats för sill av 1953 års fångst. En sådan anordning har möjliggjorts genom att av prisregleringsmedel tillskjutits 1 krona 47 öre per tunna sockersaltad och kryddad sill samt 1 krona 21 öre per tunna saltad sill. Nämnden upplyser vidare, att islandssillfisket, som starkt ökade under år 1953, minskat under år 1954. Antalet båtar, som år 1954 deltog i detta fiske, uppgick sålunda till 66 mot 78 år 1953. Fångstmängden minskade från 6 444 ton beredd vara år 1953 till cirka 4 600 ton år 1954 och fångstvärdet från 5,2 till 3,5 miljoner kronor.

III. Utrikeshandeln med fisk

Såsom framgår av den tidigare redogörelsen utgår giltighetstiden för förordningarna angående reglering av införseln och utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur den 30 juni 1955. Jordbruksnämnden föreslår, att dessa båda förordningar i avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutredningsarbete skall förlängas att gälla ytterligare ett år. Nämnden anser, att så bör ske, enär utredningen ej kan väntas slutföra sitt uppdrag före utgången av juni 1955.

Vad angår den fortsatta tillämpningen av *importregleringen* på fisk föreslår jordbruksnämnden, att regleringen skall anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som tillämpas under innevarande budgetår, i den mån senare överväganden i fråga om införselavgifter på fisk ej föranleder till annat. Nämnden lämnar i anslutning härtill en redogörelse för den hittillsvarande tillämpningen av importregleringen samt behandlingen av frågan om uttagande av införselavgifter.

Vad härefter gäller den hittillsvarande behandlingen av frågan om uttagande av införselavgifter erinrar jordbruksnämnden först om att i propositionerna 1953: 197 och 1954: 121 förutsatts att, intill dess översyn ägt rum av riktlinjerna för prisregleringen, möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk icke skall utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållan-

den föranleder därtill. Vidare anför nämnden, att den i förra årets regleringsskrivelse anmälde, att den ämnade företaga särskilda undersökningar i syfte att utröna möjligheterna att för vissa fiskslag eller fiskvaror tillämpa en importreglering, baserad på införselavgifter i stället för kvantitativa begränsningar. Med hänsyn till de svårigheter, som redan då uppkommit att på ett nöjaktigt sätt kvantitativt importreglera frysta fiskfiléer, skulle dessa undersökningar enligt nämnden i första hand avse en avgiftsbeläggning av fiskfiléer. Frågan om införandet av införselavgifter för fisk har under år 1954 ytterligare aktualiserats av fiskarorganisationerna.

Jordbruksnämnden upplyser, att den i december 1954 beslutat inrätta ett centralt rådgivande organ, som vid behov kan av nämnden kallas till sammanträden för överläggningar i frågor om tillämpningen av importregleringen på färska och frysta fiskvaror. Detta råd, som skall bestå av särskilt utsedda representanter för av importen berörda intressen — fiskare, handel, beredare och konsumenter — torde enligt nämnden komma att träda i verksamhet inom den närmaste tiden. Nämnden avser att, så snart överläggningar i frågan om införande av införselavgifter ägt rum inom det nyinrättade importrådet, för sin del upptaga frågan till övervägande och därefter till Kungl. Maj:t inkomma med den framställning i ämnet, vartill övervägandena kan föranleda.

Den av fiskorganisationerna på västkusten gjorda framställningen om sådan ändring av införselordningen för fisk (1953: 372), att förordningen skall utvidgas till att omfatta piggvar, slätvar och äkta tunga, anser sig jordbruksnämnden icke böra tillstyrka med hänsyn till den ringa omfattning, som det svenska fisket efter dessa fiskslag har i förhållande till marknadsbehovet, samt till att sådan fisk icke ansetts böra göras till föremål för prisreglering.

För export av fisk och fiskprodukter fordras, såsom redan nämnts, i princip licens av jordbruksnämnden. Dessa varor är emellertid upptagna bland dem, som är föremål för s. k. villkorlig exportfrilistning. Detta innebär, att de under vissa förutsättningar tills vidare får exporteras utan särskild licens till länder och valutaområden inom det s. k. OEEC-området och dessutom till samtliga länder i Nord-, Mellan- och Sydamerika med undantag av Argentina. Bland de förutsättningar, som nämnden uppställt för frilistningen, märkes dels att denna får utnyttjas endast av affärsföretag, som är införl i svenskt firma-, förenings- eller aktiebolagsregister, dels att fisk, som exporteras, skall vara inköpt enligt gällande bestämmelser om reglering av handeln med fisk och om prisreglering beträffande fisk, dels ock att företag, som önskar utnyttja frilistningen, låter hos jordbruksnämnden registrera en förbindelse att iakttaga de för licensfriheten uppställda villkoren.

Jordbruksnämnden anför i sin skrivelse, att nämnden i sådana frågor, som är av intresse för hela den svenska fiskerinäringen eller eljest av mera allmän betydelse, inhämtar utlåtande från det s. k. *fiskeexportrådet*.

Vad beträffar *exporten till främmande länder med centraliserad import*

har denna koncentrerats till vissa organ, som under särskilda förutsättningar tillerkänts ensamrätt till exportlicenserna på ifrågavarande länder.

I detta sammanhang framhåller jordbruksnämnden att behovet av ett organ motsvarande fiskexportrådet och av en centralisering utav fiskexporten till särskilda organ, såvitt gäller länder med centraliserad import, har bestyrkts vid upprepade tillfällen även under det gångna året. Enligt nämndens mening är det, om exportmöjligheterna skall kunna tillvaratagas rationellt, oundgängligen erforderligt att exporten även i fortsättningen skall kunna regleras i den omfattning, som nu sker.

Jordbruksnämnden erinrar härefter om att Kungl. Maj:t genom beslut den 21 maj 1954 bemyndigat nämnden att för bestridande av kostnaderna under budgetåret 1954/55 för den befattningshavare, som har till uppgift att främja fiskexporten (statens fiskexportrepresentant), disponera ett belopp av högst 90 000 kronor, därav 60 000 kronor ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. och återstoden ur clearingkassan för fisk. Även tidigare — alltsedan befattningen tillsattes genom Kungl. Maj:ts beslut den 6 november 1952 — har medel anvisats ur nyssnämnda reservationsanslag och clearingkassa för bestridande av kostnaderna för befattningen. Nämnden framhåller vidare, att den i tidigare sammanhang — senast i skrivelse den 24 augusti 1954 rörande anslagsäskandena för budgetåret 1955/56 — anhållit, att ett särskilt anslag skulle uppföras till bestridande av kostnaderna för fiskexportrepresentanten. Som skäl härför åberopar nämnden, att verksamheten i fråga kan beräknas bli av bestående art samt att de medel, som inestår på sagda reservationsanslag och clearingkassa, kan behöva disponeras för andra ändamål. Under hänvisning härtill hemställer nämnden nu, att ett särskilt anslag av 90 000 kronor skall för ifrågavarande ändamål uppföras å riksstaten för nästa budgetår.

Jordbruksnämnden framlägger härefter förslag i fråga om bestridandet av kostnaderna för *kvalitetskontrollen av fisk och fiskprodukter*. Inledningsvis erinrar nämnden om att Kungl. Maj:t den 21 maj 1954 föreskrivit, att ifrågavarande kostnader under innevarande budgetår, i den mån de icke kan täckas genom inflytande kontrollavgifter, skall till ett belopp av högst 50 000 kronor bestridas ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter.

Fiskexportrådet, som beretts tillfälle att yttra sig angående kvalitetskontrollens finansiering under nästa budgetår, har tillstyrkt, att — i den mån utgifterna för kontrollen ej kan bestridas av inkommande avgifter — clearingkassan för fisk skall tagas i anspråk för att täcka underskottet.

Jordbruksnämnden, som förklarar sig dela fiskexportrådets uppfattning, hemställer under åberopande av det anförda om bemyndigande att under nästa budgetår för kontrollens genomförande använda ett belopp av 50 000 kronor ur clearingkassan för fisk. I detta sammanhang upplyser nämnden, att, därest för innevarande budgetår anvisade medel ur clearingkassan i sin helhet anlitas, behållningen i kassan per den 1 juli 1955 kommer att uppgå till cirka 144 000 kronor.

Som förut nämnts, har *priskontrollnämnden* lämnat jordbruksnämndens förslag till regleringar på fiskets område under budgetåret 1955/56 i huvudsak utan erinran. Priskontrollnämnden har dock för sin del föreslagit, att prisregleringsavgiften för på västkusten och sydkusten ilandförd fisk samt för importfisk och saltad sill från och med den 1 juli 1955 och tills vidare skall sänkas och därvid uttagas med högst 3 procent av inköpsvärdet.

Jordbruksnämndens framställning om särskilt anslag å riksstaten till bestridande av kostnaderna för fiskexportrepresentanten finner sig *statskontoret* icke böra tillstyrka i avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete samt med beaktande av, bland annat, de möjligheter, som torde föreligga att under nästkommande budgetår ur anslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. samt fiskeclearingkassan disponera för ändamålet erforderliga medel. Statskontoret erinrar härvid om att å berörda anslag för närvarande finnes en reservation av 167 283 kronor samt att behållningen i fiskeclearingkassan per den 1 juli 1955 av jordbruksnämnden beräknats uppgå till i runt tal 144 000 kronor.

IV. Föredragande statsrådet

Föredragande statsrådet har anfört följande.

»Det svenska havsfiskets avkastning har under de senaste tre åren, med förhållandevis små växlingar i fångstmängden från år till år, varit omkring 10 procent högre än under de fyra närmast föregående åren och 65—70 procent högre än under åren närmast före det andra världskriget. Till följd av sjunkande priser på fisk och fiskprodukter, särskilt vid export, nedgick fångstvärdet åren 1949 och 1950 icke oväsentligt i förhållande till det ur fiskets synpunkt gynnsamma året 1948. För åren 1951 och 1952 redovisades åter stigande fångstvärden, vilken utveckling dock delvis får ses mot bakgrunden av den under samma tid stigande allmänna prisnivån inom landet. Trots en viss tillbakagång i fångstmängden blev fångstvärdet år 1953 i stort sett detsamma som år 1952. För år 1954 beräknas fångstvärdet åter ha ökat. Samtidigt har avsättningsförhållandena varit jämförelsevis tillfredsställande och endast obetydliga förändringar har skett i fråga om priserna på fiskets förnödenheter. Konsumtionen av fisk och fiskprodukter under år 1954 beräknas ha varit av i stort sett samma totala omfattning som under närmast föregående år. Marknadsutvecklingen inom landet har särskilt utmärkts av en stark ökning av efterfrågan på frysta fiskfiléer.

Även om det senaste årets relativt goda avsättningsmöjligheter för fisk sannolikt kommer att bestå under nästa år, synes dock, såsom statens jordbruksnämnd framhållit, övervägande skäl tala för att prisreglering på fisk skall bibehållas även under budgetåret 1955/56. I avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings arbete torde prisregleringen under nämnda budgetår böra handhas i huvudsak på samma sätt som hittills, d. v. s. i enligt

het med de uttalanden i ämnet, som gjorts av föredragande departementschefen i propositionen 1951: 81.

Prisregleringen är för närvarande grundad på förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m. Giltighetstiden för denna utgår den 30 juni 1955. I avvaktan på resultaten av 1954 års fiskeriutrednings arbete bör förordningen erhålla fortsatt giltighet till och med den 30 juni 1956.

Av den redogörelse, som jordbruksnämnden lämnat rörande *kostnaderna* för upprätthållandet av prisregleringen, framgår, att utbetalningarna av pristillägg och prisutjämningsmedel för år 1954 liksom för åren 1951—1953 rätt avsevärt understigit summan av de under året influtna regleringsavgifterna. Behållningen av prisregleringsmedel uppgick sålunda den 1 januari 1955 till 8,3 miljoner kronor mot cirka 6 miljoner kronor vid ingången av år 1954. Därmed har prisregleringsmedlen nått ett sådant belopp, att det kan ifrågasättas, om icke avgifterna på sätt priskontrollnämnden föreslagit bör nedsättas. Emellertid torde avsevärda medel kunna behöva användas vid uppkommande avsättningssvårigheter eller för att täcka förluster på kreditförsäljningar. I avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutredning synes mig därför prisregleringsavgifter även under nästa budgetår böra kunna uttagas i den omfattning, som förekommit under de senare åren. Likaså torde prisregleringen under samma tid i princip böra bedrivas så, att medelsbehovet för att upprätthålla denna i huvudsak kan täckas av inflytande prisregleringsavgifter. I likhet med vad som gäller för innevarande budgetår torde ej heller under nästa budgetår hinder böra möta att — under särskilda förhållanden och på de villkor, som fastställts av Kungl. Maj:t — använda behållningen för lån till regleringsföreningarna för tillfällig finansiering av kreditförsäljningar på export.

Med hänsyn till omfattningen av prisregleringsverksamheten förordar jordbruksnämnden, att prisregleringsföreningarna skall få disponera sina statslån och de krediter, för vilka staten ställt garanti, till deras fulla belopp jämväl under budgetåret 1955/56. Jag tillstyrker detta förslag. Prisregleringsföreningarna har vidare under de senaste budgetåren tills vidare varit befriade från skyldigheten att betala ränta å halva beloppet av beviljade statslån, medan för återstoden utgått ränta efter 3,5 procent. Såsom jordbruksnämnden framhållit, torde i avbidan på resultaten av 1954 års fiskeriutrednings arbete jämväl för budgetåret 1955/56 samma bestämmelser böra gälla.

Vad jordbruksnämnden anfört rörande åtgärder till skydd för *fladen och islands sillfisket* föranleder icke någon erinran från min sida.

Den anordning med *centralisering av exporten* till särskilda organ, vilken under några år tillämpats beträffande länder med centraliserad import, har även under det sistlidna året fungerat tillfredsställande. Såsom jordbruksnämnden anfört, synes det erforderligt att, för att rationellt tillvarataga föreliggande exportmöjligheter, även under nästa budgetår reglera

exporten i ungefär samma omfattning som för närvarande. Jag förordar därför, att exporten jämväl under budgetåret 1955/56 skall ordnas efter i huvudsak de grunder, som följts under innevarande budgetår.

För budgetåret 1954/55 har medgivits, att till kostnaden för en befattning såsom fiskexportrepresentant får tagas i anspråk högst 90 000 kronor, därav 60 000 kronor ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m. samt återstoden ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. Befattningshavaren är sedan den 1 januari 1955 stationerad i Bonn.

Liksom jordbruksnämnden anser jag, att behov av ifrågavarande befattning kommer att föreligga även i fortsättningen. Enär befattningshavaren fortfarande synes böra vara stationerad utomlands torde, likaledes i enlighet med jordbruksnämndens förslag, till täckande av kostnaderna för befattningen för budgetåret 1955/56 böra beräknas ett belopp av 90 000 kronor. Där emot kan jag i likhet med statskontoret icke förorda, att till bestridande av kostnaderna för befattningen skall anvisas ett särskilt anslag å riksstaten. Kostnaderna torde sålunda i likhet med vad nu är fallet böra bestridas dels ur reservationsanslaget till Främjande av beredning och avsättning av fisk m. m., dels ur jordbruksnämndens clearingkassa för fisk och fiskprodukter. Då medelstillgången är relativt ringa i fiskeclearingkassan, bör enligt min mening liksom för innevarande budgetår högst 30 000 kronor av beloppet bestridas ur denna samt återstoden ur nyssnämnda reservationsanslag.

Kostnaderna under innevarande budgetår för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter bestrides i enlighet med beslut av 1954 års riksdag av inflytande kontrollavgifter jämte ett tillskott av högst 50 000 kronor ur clearingkassan för fisk och fiskprodukter. I enlighet med jordbruksnämndens förslag torde tillskottsmedlen även för budgetåret 1955/56 böra beräknas till högst 50 000 kronor att utgå ur clearingkassan.

Regleringen av importen och exporten av fisk och fiskprodukter sker för närvarande med stöd av, bland annat, förordningarna den 5 juni 1953 angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur (nr 372) samt angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m. (nr 374). Båda förordningarnas giltighetstid utgår den 30 juni 1955. I avbidan på resultatet av 1954 års fiskeriutrednings översyn av riktlinjerna för prisregleringen torde såsom jordbruksnämnden föreslagit giltighetstiden för förordningarna böra förlängas för tiden till och med den 30 juni 1956. Även för nästa budgetår torde importregleringen böra anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, som jordbruksnämnden tillämpar under innevarande budgetår.

I detta sammanhang har jordbruksnämnden erinrat om att i propositionen 1954: 121 liksom i propositionen 1953: 197 uttalats, bland annat, att — intill dess resultatet av nyssnämnda översyn föreligger — möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk icke bör utnyttjas, såvida ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. Någon ändring härutinnan är

jag icke beredd att förorda, utan samma föreskrift torde böra gälla även för nästa budgetår. Med hänsyn till utvecklingen under senare tid utesluter detta emellertid icke, att bland annat den från fiskarhåll väckta frågan om införande av införselavgifter på fiskfiléer kan tagas upp till övervägande.

I enlighet med det anförda har inom jordbruksdepartementet utarbetats förslag till dels *förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.*, dels *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur*, dels ock *förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.* Förslagen torde böra föreläggas riksdagen till antagande.»

V. Utskottet

Såsom framgår av den lämnade redogörelsen har avsättningsmöjligheterna för fisk varit relativt goda under det senaste året. Även om detta förhållande sannolikt kommer att bestå under nästa år, anser Kungl. Maj:t dock övervägande skäl tala för att prisreglering på fisk skall bibehållas jämväl under budgetåret 1955/56. Utskottet har för sin del icke något att erinra däremot.

De nuvarande riktlinjerna för prisregleringen, som uppdrogs år 1948, är för närvarande föremål för omprövning genom 1954 års fiskeriutredning. I avbidan på resultatet av utredningens arbete ansluter sig utskottet till Kungl. Maj:ts förslag, att grunderna för regleringen skall bibehållas i huvudsak oförändrade. Det torde sålunda få ankomma på Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, statens jordbruksnämnd att handha regleringen i överensstämmelse med de allmänna riktlinjer, som riksdagen tidigare godkänt.

Vad beträffar kostnaderna för upprätthållandet av prisregleringen framgår av utredningen, att de under senare år influtna regleringsavgifterna överstigit utbetalningarna av pristilllägg och pristjämningsmedel för samma tid med stora belopp. Det har därför ifrågasatts att nedsätta avgifterna. Med hänsyn till att även i fortsättningen avsevärda medel torde kunna bli erforderliga i särskilda fall såsom vid uppkommande avsättningssvårigheter eller för att täcka förluster på kreditförsäljningar, anser emellertid utskottet i likhet med Kungl. Maj:t att avgifterna under nästa budgetår bör kunna uttagas i samma omfattning som under de senare åren.

Förslaget att prisregleringsföreningarna skall få disponera sina statslån och statsgaranterade riksbankskrediter till deras fulla belopp även under budgetåret 1955/56 biträdes av utskottet.

I fråga om exporten av fisk torde de grunder, som tillämpas innevarande budgetår, böra gälla jämväl under nästa budgetår. Utskottet tillstyrker vidare Kungl. Maj:ts förslag i vad avser bestridandet av kostnaderna för den

i Bonn stationerade särskilde fiskexportrepresentanten liksom även kostnaden för kvalitetskontroll av fisk och fiskprodukter.

Beträffande möjligheten att uttaga import- och exportavgifter på fisk försätter utskottet i anslutning till Kungl. Maj:ts förslag att, intill dess resultatet av nyssnämnda utredning föreligger, denna möjlighet icke utnyttjas, såvitt ej väsentligt ändrade förhållanden föranleder därtill. I samband härmed vill utskottet dock understryka uttalandet i propositionen, att detta ställningstagande icke utesluter, att bland annat den från fiskarhåll väckta frågan om införande av införselavgifter på fiskfiléer kan tagas upp till övervägande.

Vad Kungl. Maj: i övrigt anfört i propositionen föranleder ingen erinran från utskottets sida. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må

A. antaga förut omförmälda förslag till

1) förordning angående fortsatt giltighet av förordningen den 30 maj 1952 (nr 320) om viss reglering av handeln med fisk, m. m.,

2) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 372) angående reglering av införseln av vissa slag av fisk och skaldjur, och

3) förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 5 juni 1953 (nr 374) angående reglering av utförseln av vissa slag av fisk och skaldjur m. m.; samt

B. medgiva, att för tiden till och med den 30 juni 1956 reglering av priserna på fisk ävensom av importen och exporten av fisk av vissa slag jämte därmed sammanhängande frågor må anordnas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i det föregående.

Stockholm den 19 april 1955

På jordbruksutskottets vägnar:

HJALMAR GUSTAFSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit:

från första kammaren: herrar Anderberg, Lage Svedberg*, Nord, Jon Jonsson, Bertil Andersson, Sundberg, Hansson*, Eskilsson, Bror Nilsson och Franzén; samt

från andra kammaren: herrar Gustafson i Dädesjö*, Johnsson i Kastanjegården, Jacobson i Vilhelmina, Andersson i Hyssna, Hæggblohm*, Pettersson i Dahl, Lindström, Rimås, Arweson och Johansson i Öckerö.

* Ej närvarande vid justeringen.